

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Ing. M. Š.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 10. 2020, č. j. 10 A 87/2020 – 30,

t a k t o :

- I.** Návrh žalobce na ustanovení zástupce **se zamítá.**
- II.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- III.** Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým byla ve výroku I. zamítnuta žádost stěžovatele o přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta, a ve výroku II. byl stěžovatel vyzván ke splnění poplatkové povinnosti.

[2] Žalovaná rozhodnutími ze dne 24. 7. 2020 č. j. 10.01 - 000357/20 - 002, č. j. 10.01 - 000358/20 - 002, č. j. 10.01 - 000359/20 - 002, č. j. 10.01 - 000360/20 - 002, a č. j. 10.01 - 000361/20 - 002, rozhodla o žádostech stěžovatele o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“), tak, že se žalobci advokát neurčuje.

[3] Proti uvedeným rozhodnutím podal stěžovatel žalobu a současně požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. Uvedl, že jeho příjmy tvoří jen dávky státní sociální podpory a nemá žádné úspory. Odkázal na rozhodnutí jiných orgánů, kterými mu bylo přiznáno osvobození od soudních poplatků. K výzvě soudu zaslal prohlášení o majetkových a výdělkových poměrech; tvrdil a osvědčil, že má měsíční příjem ze státních dávek v celkové výši 4899 Kč, přičemž nemá žádný majetek.

[4] Městský soud uvedl, že příjem je mimořádně nízký a za standardní situace by mohl zakládat důvod pro osvobození od soudních poplatků; poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, dle kterého „i když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namístě přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odepřít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede“. Městský soud poukázal na skutečnost, že stěžovatel od roku 2018 podal již celkem 16 žalob proti typově obdobným rozhodnutím České advokátní komory, součástí žalob byla vždy i žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Městský soud tak vyhodnotil, že procesní aktivita stěžovatele se jeví spíše jako neuvážené nadužívání institutu osvobození od soudních poplatků k tomu, aby bezplatně vedl spory podle své libosti. Dospěl proto k závěru, že v daném případě je na místě výjimečně odepřít žalobci osvobození od soudních poplatků. Poukázal rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2019, č. j. 2 As 91/2019 - 14, v němž Nejvyšší správní soud již přímo ve vztahu ke stěžovateli dospěl k závěru, že jím zahajovaná řízení nelze považovat za racionální postup k hájení jeho práv, a není proto případné přistupovat k výjimečnému institutu osvobození od soudních poplatků. Městský soud uvedl, že stěžovatel má pochopitelně právo proti rozhodnutím žalované podávat žaloby, činí-li to však iracionálně a v mimořádné kvantitě, musí být připraven nést náklady takového řízení. Městský soud neshledal důvody pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků, tudíž nebyly splněny ani podmínky pro ustanovení zástupce z řad advokátů.

[5] V kasační stížnosti proti shora označenému usnesení městského soudu, která je jen stěží argumentačně uchopitelná (stěžovatel poukazuje na nesmyslnost a škodlivost v současnosti přijímaných opatření ze stran vlády, dále nesouhlasí s tím, že podání učinil příliš mnoho a že se nejedná o racionální přístup, žádost byla zamítnuta bez odkazu na právní předpis; dále poukazuje na to, že Havel také bojoval dlouho, stejně tak i čeští vojáci v Afghánistánu; boj za spravedlnost se nevyhýbá ani stěžovateli, který nemá žádnou šanci na sjednání pracovního poměru a vedení normálního života. Poukazuje na to, že bylo v řízení zjištěno, že nemá prostředky na zaplacení soudního poplatku, nicméně je po něm požadováno, aby uhradil 15 000 Kč; usnesení v tomto bodě považuje za provokaci a cynické ignorování pravdy a dále používá hrubá hanlivá a urážlivá vyjádření na adresu soudců, požádal o přiznání osvobození od soudního poplatku a ustanovení advokáta.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná a jsou splněny i obsahové náležitosti kasační stížnosti dle § 106 s. ř. s.

pokračování

[7] Soud se nejprve zabýval žádostí stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a návrhem na ustanovení zástupce. Jak uvedl rozšířený senát v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, „*stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích].*“ V projednávaném případě městský soud nerozhodl o návrhu o věci samé a stěžovateli tedy ani nevznikla povinnost zaplatit soudní poplatek. O jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků v řízení o kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud nerozhodoval. Výše uvedené závěry učiněné ve vztahu k soudnímu poplatku dále promítl rozšířený senát v tomtéž usnesení i do úvah o povinném zastoupení stěžovatele; konstatoval, že „*je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.*“ Stěžovatel tedy nemusí být v tomto řízení vůbec zastoupen advokátem. Vzhledem k tomu, že stěžovatel o ustanovení advokáta požádal, Nejvyšší správní soud o jeho žádosti rozhodl.

[8] Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. se pro vyhovění návrhu na ustanovení zástupce vyžaduje kumulativní naplnění dvou podmínek, a to jednak splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, jednak též nezbytná potřeba takového zastoupení k ochraně práv účastníka řízení. Nejvyšší správní soud neshledal naplnění druhé podmínky. Kasační stížnost má požadované základní náležitosti. Jakkoli obsahuje řadu irelevantních informací a tvrzení, přesto je z ní zřejmé, čeho se stěžovatel domáhá. Jedná se o posouzení nikterak komplikované otázky, o které může kasační soud rozhodnout již na základě kasační stížnosti sepsané stěžovatelem a podkladů obsažených ve spise městského soudu, aniž by bylo třeba za tímto účelem stěžovateli ustanovovat zástupce. Za této situace tedy Nejvyšší správní soud návrh na ustanovení zástupce výrokem I. zamítl (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 As 79/2018 – 11, ze dne 23. 5. 2019, č. j. 5 As 85/2019 – 14, ze dne 22. 11. 2018, č. j. 7 As 353/2018 – 38, či ze dne 10. 4. 2019, č. j. 2 As 91/2019 – 14).

[9] Následně Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a stěžovatelem uplatněných důvodů; zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[10] Nejvyšší správní soud předesílá, že v obdobných věcech téhož stěžovatele již několikrát rozhodl, v poslední době např. rozsudkem ze dne 10. 4. 2019, č. j. 2 As 91/2019 - 14, či rozsudkem ze dne 8. 10. 2020, č. j. 1 As 269/2020 – 13. Nejvyšší správní soud neshledal důvody, pro které by se měl od závěrů ve vztahu k stěžovateli v obdobných případech odchýlit.

[11] Nejvyšší správní soud konstatuje, že osvobození od soudního poplatku má být přiznáno těm žadatelům, jimž by nedostatek vlastních finančních prostředků bránil vést smysluplná, rozumně zahajovaná, a nikoliv pouze „protestní“ soudní řízení; o takovou situaci se však v řešeném případě zjevně nejedná. Jak vyplynulo ze spisu, žalovaná k datu

rozhodování evidovala 145 žádostí stěžovatele o určení advokáta, přičemž v 90 případech mu byl advokát určen. Není tedy pravdou, že by stěžovateli byla „systematicky“ odepírána právní pomoc k ochraně jeho práv.

[12] Je věcí stěžovatele, aby sám uvážlivě posuzoval, kterými úkony byla opravdu zasažena jeho subjektivní práva, proti nimž na procesní obranu skutečně potřebuje ze strany žalované určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby; řešením stěžovatelovy situace však nemůže být zahlcení žalované mnohonásobnými žádostmi o určení advokáta a následné napadání jejích zamítavých rozhodnutí správními žalobami s požadavkem na osvobození od soudních poplatků v případě takto vedených sporů. Institut osvobození od soudního poplatku je totiž výjimkou z obecného pravidla poplatkové povinnosti, jenž nemá být uplatňován bezbřezě v případech bezdůvodně se opakujících sporů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2019, č. j. 2 As 91/2019 – 14).

[13] Stěžovatel brojil také proti zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce z řad advokátů. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. se pro vyhovění návrhu na ustanovení zástupce vyžaduje kumulativní naplnění dvou podmínek, a to jednak splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, jednak též nezbytná potřeba takového zastoupení k ochraně práv účastníka řízení. Jestliže se Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěrem městského soudu, který neshledal splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků, nutně nemohou být splněny ani podmínky pro rozhodnutí o ustanovení zástupce. Městský soud se nedopustil nezákonnosti, pokud zamítl také návrh na ustanovení zástupce.

[14] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené neshledal napadené usnesení městského soudu nezákonným, a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[15] O nákladech řízení o kasační stížnosti soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalované, které by dle pravidla úspěchu náhrada nákladů řízení náležela, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. února 2021

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu